

**UDZIELANIE POMOCY PRAKTYKOM W REALIZACJI
ZADAŃ WYKONYWANYCH W RAMACH
WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ
W SPRAWACH KARNYCH**

Europejska Sieć Sądowa i Eurojust

Co możemy dla Ciebie zrobić?

Wprowadzenie

Celem niniejszego dokumentu jest poinformowanie praktyków w państwach członkowskich o zakresie pomocy we współpracy międzynarodowej w sprawach karnych, które mogą być świadczone przez Europejską Sieć Sądową (EJN) i Eurojust.

Dokument ma na celu okazanie pomocy praktykom w decydowaniu, czy sprawy powinny być kierowane do EJN, czy też do Eurojustu. Zapewnia on także, że zarówno EJN, jak i Eurojust zajmować się będą sprawami, które są w ich kompetencji poprzez efektywne i skuteczne wykorzystanie czasu i środków, a także przeciwdziałanie powielaniu wykonywanej pracy.

I. Czym jest Europejska Sieć Sądowa?

EJN to sieć ponad 350 punktów kontaktowych w 28 państwach członkowskich, które ułatwiają międzynarodową współpracę sądową w sprawach karnych.

Punkty kontaktowe to prokuratorzy, sędziowie lub inni urzędnicy, którzy codziennie zajmują się sprawami związanymi ze współpracą międzynarodową. Punkty kontaktowe są wyznaczane przez każde państwo członkowskie spośród organów centralnych lub organów sądowych lub innych organów realizujących współpracę międzynarodową, zarówno ogólnie, jak i w odniesieniu do niektórych form poważnej przestępczości, takich jak przestępczość zorganizowana, korupcja, handel narkotykami i terroryzm.

EJN nawiązała również bliskie relacje z innymi sieciami sądowymi oraz poprzez punkty kontaktowe w różnych państwach trzecich. Punkty kontaktowe EJN mogą zatem pomagać w sprawach na całym świecie.

Znajdujący się w Hadze Sekretariat EJN jest organem administracyjnym EJN. W celu zapewnienia bliskiej współpracy EJN i Eurojustu, Sekretariat stanowi część pracowników Eurojustu, ale pracuje jako odrębna jednostka. Sekretariat EJN odpowiada za m.in. zapewnienie wsparcia krajowym punktom kontaktowym w wypełnianiu ich zadań, założenie, prowadzenie i ulepszanie strony internetowej EJN

oraz jej elektronicznych narzędzi operacyjnych, a także za szeroko pojętą administrację EJN.

Dalsze informacje na temat Sekretariatu EJN można znaleźć pod adresem http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Secretariat.aspx lub kontaktując się z Sekretariatem EJN pod adresem ejn@eurojust.europa.eu.

Strona internetowa EJN

Strona internetowa EJN www.ejn-crimjust.europa.eu została utworzona w celu wspierania praktyków zajmujących się współpracą międzynarodową. Tutaj znajdziesz ogólne informacje na temat współpracy sądowej w państwach członkowskich UE, krajach kandydujących do UE i krajach stowarzyszonych z EJN. Możesz również korzystać z elektronicznych narzędzi EJN do współpracy sądowej; patrz poniżej w punkcie "Ułatwienie współpracy sądowej". Ponadto na stronie internetowej EJN znajduje się sekcja poświęcona współpracy z państwami trzecimi i innymi sieciami sądowymi. Punkty kontaktowe EJN mają dostęp do licznych kontaktów poza Unią Europejską. Zobacz <https://www.ejnforum.eu/cp/network-atlas>

Główne sekcje strony internetowej EJN są przetłumaczone na oficjalne języki UE. Jeśli nie będziesz w stanie znaleźć potrzebnych informacji, zawsze możesz poprosić o pomoc punkt kontaktowy EJN w swoim państwie członkowskim.

Co EJN może dla Ciebie zrobić?

Jeśli potrzebujesz od EJN pomocy, powinieneś skontaktować się z punktem kontaktowym swojego państwa lub punktem kontaktowym państwa, którego dotyczy sprawa. W celu uzyskania szczegółowych informacji o punktach kontaktowych udaj się na stronę internetową EJN (dostęp ograniczony) pod adresem <http://www.ein-crimjust.europa.eu/ejn/>

Dostęp do powyższej strony możesz uzyskać poprzez władze krajowe.

EJN należy użyć w następujących sytuacjach:

- ***Ułatwienie współpracy sądowej***

Jeśli potrzebujesz informacji o tym, jak uzyskać pomoc od innego państwa członkowskiego w konkretnym przypadku, możesz zwrócić się do punktów kontaktowych w swoim państwie członkowskim lub skorzystać z odpowiednich sekcji strony internetowej EJN:

- *podczas opracowywania wniosku o współpracę sądową¹ (europejski nakaz dochodzeniowy (END) lub wniosek o wzajemną pomoc prawną (MLA), europejski nakaz aresztowania (ENA), nakaz zatrzymania/zabezpieczenia itp.):*

- w celu określenia właściwego organu wykonania za granicą, aby można było nawiązać kontakt i wysłać wniosek bezpośrednio do tego organu. Atlas EJT na stronie internetowej EJN jest narzędziem służącym do identyfikacji właściwego organu wykonania oraz uzyskania adresu, adresu e-mail i numeru telefonu / faksu;

- w celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji na temat wymogów prawnych ustanowionych przez prawo państwa członkowskiego, do którego kierowany jest wniosek, lub w celu omówienia specjalnych formalności związanych z realizacją wniosku. Narzędzie Fiszki belgijskie („Fiches Belges”) na stronie internetowej EJN zawiera związane prawne i praktyczne informacje na temat wszystkich odpowiednich instrumentów współpracy sądowej. Narzędzie Kompendium („Compendium”) oferuje możliwość elektronicznego utworzenia zapytania; oraz

- w celu uzyskania prawnych i praktycznych informacji na temat unijnego instrumentu prawnego, którego chcesz użyć, np. w jakim stopniu instrument został implementowany w państwach członkowskich (status implementacji), deklaracje, powiadomienia, podręczniki, sprawozdania itp. Biblioteka sądowa („Judicial Library”) na stronie internetowej EJN zawiera sekcję dotyczącą każdego instrumentu prawnego z tego rodzaju informacjami;

- *w fazie wykonania wniosku o współpracę sądową, do wymiany informacji uzupełniających w celu prawidłowego wykonania wniosku;*

¹ W tym dokumencie „wniosek o wzajemną pomoc prawną” jest używany w odniesieniu do tradycyjnych wniosków o wzajemną pomoc prawną (MLA), jak i decyzji opartych na zasadzie wzajemnego uznawania takich jak europejski nakaz dochodzeniowy (END) i europejski nakaz aresztowania (ENA).

- w przypadku opóźnienia lub braku wykonania wniosku o współpracę sądową, sprawdzenia stanu wykonania w wezwanym państwie członkowskim i/lub przyspieszenia wykonania poprzez interwencję punktu kontaktowego EJN; i
- gdy pilnie potrzebujesz informacji dotyczących wniosku o współpracę sądową w bardzo krótkim terminie.

- **Ułatwienie wymiany informacji między organami sądowymi**

Jako aktywni prokuratorzy i sędziowie punkty kontaktowe EJN często mogą szybko i nieformalnie wymieniać informacje dotyczące toczących się dochodzeń lub postępowań i ich wyników, zatrzymanych osób, okresów zatrzymania oraz orzeczeń sądowych w określonych sprawach. Ten rodzaj wymiany informacji może czasami pomóc w uniknięciu konieczności wysłania formalnego wniosku.

Jeśli potrzebujesz takich informacji podczas własnego śledztwa lub postępowania, szczególnie w nagłych sytuacjach, a twoje ustawodawstwo pozwala na takie dochodzenie, skontaktuj się z punktem kontaktowym EJN, wskaż, dlaczego potrzebujesz tych informacji i podaj krótki opis własnego dochodzenia lub postępowania.

II. Czym jest Eurojust?

Eurojust jest Jednostką Współpracy Sądowej Unii Europejskiej ustanowioną w 2002 r. w celu wspierania i wzmocnienia koordynacji i współpracy między krajowymi organami śledczymi i organami wymiaru sprawiedliwości, w momencie gdy zajmują się poważną przestępczością transgraniczną, zwłaszcza jeśli jest zorganizowana taką jak: oszustwa, handel narkotykami, przestępczość zorganizowana skierowana przeciwko mieniu, handel ludźmi i terroryzm.

Eurojust ma siedzibę w Hadze. Składa się głównie z prokuratorów współpracujących, oddelegowanych z każdego państwa członkowskiego, zorganizowanych w „biurach krajowych” i wspieranych przez personel administracyjny. W Eurojuście urzędują także prokuratorzy łącznikowi z Norwegii, USA, Szwajcarii i Czarnogóry.

Eurojust wspiera funkcjonowanie organów ścigania i prokuratury w kwestiach organizacyjnych (na przykład organizując spotkania koordynacyjne i/lub centra koordynacyjne), a także dzieląc się wiedzą specjalistyczną i doświadczeniami zdobytymi w sprawach, które wspiera (np. *Wytyczne dotyczące kwestii decydowania o tym, w której jurysdykcji powinno być prowadzone ściganie?*)

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/operational/Pages/Guidelines-on-jurisdiction.aspx>, and the report on *Prosecuting THB for the purpose of labour exploitation*, http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Casework/Report%20on%20prosecuting%20THB%20for%20the%20purpose%20of%20labour%20exploitation%20%28Dec.%202015%29/2015-12_Report-on-prosecuting-THB-labour-exploitation_EN.pdf.

Co Eurojust może dla Ciebie zrobić?

Jeśli potrzebujesz pomocy Eurojustu, powinieneś skontaktować się ze swoim Biurem Krajowym (National Desk) w Eurojuście. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej Eurojustu:

<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Pages/contact-info-for-practitioners.aspx>

Po pomoc Eurojustu powinieneś sięgnąć w następujących sytuacjach:

- ***Koordinacja dochodzeń lub ścigania***

Eurojust może pomagać, wymieniając odpowiednie informacje o sprawach, gdy dochodzenia w dwóch lub więcej państwach członkowskich muszą być skoordynowane. Eurojust pomaga również ustalić, czy państwa członkowskie powinny kontynuować oddzielne dochodzenia, czy też powinny skoncentrować dochodzenia i postępowania w jednym lub kilku państwach członkowskich.

Ponadto Eurojust pomaga w dyskusjach i umowach między zaangażowanymi organami krajowymi dotyczących tego, jak, kiedy i gdzie przeprowadzić wspólne działanie lub ściganie.

- ***Organizacja i wspieranie spotkań koordynacyjnych i centrów koordynacyjnych***

Eurojust może organizować spotkania koordynacyjne w Hadze między właściwymi organami krajowymi z różnych państw członkowskich i państw trzecich. Spotkania koordynacyjne mogą czasami obejmować przedstawicieli Europolu i OLAF-u.

Spotkania koordynacyjne umożliwiają praktykom wymianę informacji na temat powiązanych dochodzeń i planowanie wspólnych działań w bardziej skuteczny i efektywny sposób. W razie potrzeby Eurojust może zapewnić tłumaczenie symultaniczne. Spotkania koordynacyjne są również bardzo przydatne, aby zapobiec ewentualnym konfliktom jurysdykcji lub skoordynować niektóre działania.

Eurojust pokrywa koszty zakwaterowania w Hadze i koszty podróży dla dwóch uczestników z każdego uczestniczącego państwa.

Eurojust organizuje również centra koordynacyjne, których celem jest wspieranie i koordynacja wspólnych działań (często uzgodnionych podczas spotkań koordynacyjnych), które mają być przeprowadzane jednocześnie w różnych państwach członkowskich i państwach trzecich. Centra koordynacyjne zapewniają przekazywanie i koordynację informacji w czasie rzeczywistym między właściwymi organami w trakcie dnia akcji, na przykład, jeśli konieczne jest przeprowadzenie równoczesnych przeszukań pomieszczeń mieszkalnych w różnych krajach. Centra koordynacyjne umożliwiają również rozwiązywanie ewentualnych problemów pojawiających się podczas wykonywania ENA oraz ułatwiają dodatkowe przeszukania i zajęcia.

• ***Pomoc w zapobieganiu lub rozwiązywaniu konfliktów jurysdykcji***

W sytuacjach, w których jurysdykcję sprawuje więcej niż jedno państwo członkowskie, Eurojust może, w celu zapobiegania lub rozwiązania konfliktów jurysdykcyjnych, wydać niewiążącą opinię na temat tego, które państwo członkowskie jest w lepszej sytuacji dla przeprowadzenia dochodzenia lub wniesienia sprawy do sądu.

• ***Wspieranie wspólnych zespołów śledczych***

Eurojust może pomagać i ułatwiać tworzenie, funkcjonowanie i ocenę wspólnych zespołów śledczych (JIT). Eurojust może zidentyfikować odpowiednie sprawy dla ustanowienia JIT, może dostarczyć przydatnych informacji prawnych i praktycznych,

np. w sprawie przepisów krajowych, praktycznych przeszkód i najlepszych praktyk oraz może udzielić wsparcia w przygotowywaniu umów JIT i operacyjnych planów działania. Jeśli zostanie to uznane za przydatne, przedstawiciele krajowi Eurojustu mogą również uczestniczyć w JIT.

Eurojust może również pomóc w zwrocie kosztów dwóch wspólnych obszarów wydatków w JIT: kosztów podróży i zakwaterowania oraz tłumaczenia ustnego i pisemnego. Ponadto Eurojust użycza sprzętu do wykorzystania w kontekście JIT, takich jak telefony komórkowe (w tym koszty) i laptopy.

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/JITs/Eurojust-JITsFunding/Pages/Eurojust-JITs-funding.aspx>.

- ***Koordinacja i pomoc w kierowaniu wniosków o współpracę sądową do państw trzecich***

Jeśli potrzebujesz wsparcia, aby skontaktować się z organem krajowym w państwie trzecim, możesz skontaktować się z Biurem Krajowym w Eurojuście, aby przekazało ci dane punktów kontaktowych Eurojustu w ponad czterdziestu państwach na całym świecie.

Obecnie Eurojust ma również umowy o współpracy z Norwegią, USA, Islandią, Szwajcarią, Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii, Liechtensteinem, Mołdawią, Czarnogórą i Ukrainą. Takie umowy mogą również obejmować wymianę informacji operacyjnych, w tym danych osobowych.

Więcej informacji na:

<http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojustframework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>.

- ***Ułatwienie współpracy sądowej***

W skomplikowanych sprawach, w nagłych przypadkach lub w sytuacjach, w których inne kanały współpracy nie wydają się odpowiednie lub mogą nie przynieść

rezultatów w odpowiednim czasie, współpracownicy z Biura Krajowego (National Desk) mogą Ci pomóc.

Mogą na przykład:

- pomóc w uzyskaniu informacji na temat statusu wniosku o współpracę sądową, np. jeżeli bezpośredni kontakt między władzami krajowymi lub innymi kanałami komunikacji zakończył się niepowodzeniem;
- zapewnić pomoc w przypadkach konieczności pilnego wykonania wniosków o współpracę sądową. Należy pamiętać, że inne kanały są otwarte na wymianę informacji policyjnych i wywiadowczych;
- wspieranie praktyków poprzez rozpatrywanie projektów wniosków lub projektów europejskich, nakazów dochodzeniowych, na przykład poprzez wskazanie rodzaju informacji, które należy uwzględnić, aby wniosek mógł zostać szybko wykonany we wnioskowanej jurysdykcji („kontrola jakości”); i
- poinformować władze krajowe o odpowiednich toczących się sprawach w innych państwach członkowskich, pod warunkiem, że informacje te zostały przekazane Eurojustowi.

• **Krajowy System Koordynacji Eurojustu (ENCS)**

ENCS zapewnia koordynację na szczeblu krajowym prac prowadzonych przez różne podmioty w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach karnych, takich jak: korespondenci krajowi ds. Eurojustu, korespondenci krajowi Eurojustu ds. terroryzmu, korespondenci krajowi EJN i do trzech punktów kontaktowych EJN oraz punktów kontaktowych ds. JIT i sieci ds. ludobójstwa. ENCS ułatwia również wykonywanie zadań Eurojustu w danym państwie członkowskim. ENCS powinien również pomóc w ustaleniu, czy dana sprawa wymaga pomocy ze strony Eurojustu lub EJN.

Więcej informacji na: <http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/objectives-tools/Pages/eurojust-national-coordination-system.aspx>.

III. Konkluzja

Kluczowe znaczenie mają bezpośrednie kontakty między organami państw członkowskich w zakresie współpracy transgranicznej. Jeśli potrzebujesz pomocy, EJNI i Eurojust mogą zapewnić wsparcie. Ponieważ oba organy są w bliskim kontakcie, twoja prośba zostanie rozpatrzona przez najbardziej odpowiedni organ.